

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 1210/2020

Рев 1215/2020

21.05.2020. године

Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића и Бранке Дражић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Милош Илић, адвокат из ..., против туженог ББ из села ..., Општина ..., чији је пуномоћник Ђура Благојевић, адвокат из ..., ради понављања поступка, одлучујући о ревизијама тужиоца изјављеним против решења Вишег суда у Нишу Гж2 12/2019 од 12.03.2019. године и Гж2 51/19 од 23.10.2019. године, у седници већа одржаној дана 21.05.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против решења Вишег суда у Нишу Гж2 12/2019 од 12.03.2019. године у делу којим је потврђено решење Основног суда у Нишу П2 1558/2011 од 07.09.2018. године у делу којим је одбачен предлог за понављање поступка и укидање правноснажне пресуде Основног суда у Нишу П2 1558/11 од 25.01.2011. године у ставу првом изреке којим је разведен брак парничних странака.

УКИДАЈУ СЕ решење Вишег суда у Нишу Гж2 51/19 од 23.10.2019. године и решење Основног суда у Нишу П2 1558/2011 од 31.05.2019. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно одлучивање о предлогу за понављање правноснажног завршеног поступка тог суда у предмету П2 1558/2011 у делу одлуке о вршењу родитељског права.

Образложење

Решењем Основног суда у Нишу П2 1558/2011 од 21.12.2017. године усвојен је предлог туженог за понављање поступка и укинута је правноснажна пресуда Основног суда у Нишу П2 1558/11 од 25.01.2011. године.

Решењем Вишег суда у Нишу Гж2 46/18 од 29.05.2018. године укинута је решење Основног суда у Нишу П2 1558/2011 од 21.12.2017. године и предмет враћен првостепеном суду на поновно одлучивање.

Решењем Основног суда у Нишу П2 1558/2011 од 07.09.2018. године одбачен је као недозвољен предлог туженог за понављање поступка и укидање правноснажне пресуде Основног суда у Нишу П2 1558/11 од 25.01.2011. године у ставу првом изреке којим је разведен брак парничних странака, док је у делу одлуке о вршењу родитељског права предлог одбијен као неоснован.

Решењем Вишег у Нишу Гж2 12/2019 од 12.03.2019. године, потврђено је решење Основног суда у Нишу П2 1558/2011 од 07.09.2018. године у делу којим је одбачен предлог туженог за понављање поступка и укидање правноснажне пресуде Основног суда у Нишу П2 1558/11 од 25.01.2011. године у ставу првом изреке којим је разведен брак парничних странака и у том делу је жалба туженог одбијена као неоснована, док је у преосталом делу првостепено решење укинато и предмет враћен првостепеном суду на поновно одлучивање.

Одлучујући у поновном поступку, Основни суд у Нишу је донео решење П2 1558/11 од 31.05.2019. године којим је одбацио предлог туженог за понављање правноснажног окончањог поступка (у предмету тог суда П2 1558/11) у делу који се односи на вршење родитељског права.

Решењем Вишег суда у Нишу Гж2 51/19 од 23.10.2019. године, ставом првим изреке одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђено решење Основног суда у Нишу П2 1558/11 од 31.05.2019. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка

Против решења Вишег суда у Нишу донетих у другом степену (Гж2 12/2019 од 12.03.2019. године и Гж2 51/19 од 23.10.2019. године) тужени је благовремено изјавио ревизије због битне повреде одредаба парничног поступка учињене у поступку пред другостепеним судом и погрешне примене материјалног права.

С обзиром да је поступак у овој правној ствари правноснажно окончан у време важења Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 125/04 и 111/09 – у даљем тексту: ЗПП), то се у поступку по предлогу за понављање поступка примењују одредбе тог закона, сходно одредби члана 506. став 1. важећег Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14 и 87/18).

Одлучујући о ревизијама туженог, у смислу члана 399. у вези члана 412. ставови 4. и 5. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија изјављена против решења Вишег суда у Нишу Гж2 12/2019 од 12.03.2019. године није основана, док је ревизија изјављена против решења Вишег суда у Нишу Гж2 51/19 од 23.10.2019. године основана.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према стању у списима предмета, правноснажном пресудом Основног суда у Нишу П2 1558/11 од 25.01.2012. године разведен је брак парничних странака и одлучено је о вршењу родитељског права тако што су заједничка малолетна деца странака поверена мајци, овде тужиљи, на чување и васпитање, док је отац, овде тужени, обавезан да доприноси издржавању малолетне деце са месечни износом од по 5.000,00 динара и одређено је да ће се лични контакти малолетне деце и оца одвијати према потребама деце и договору родитеља. С обзиром на то да је тужиља у тужби навела да јој је непознато место пребивалишта и боравишта туженог, туженом је по налогу суда постављен привремени старатељ од стране Центра за социјални рад у Нишу. Пресуда Основног суда у Нишу П2 1558/11 од 25.01.2012. године достављена је

пуномоћнику тужиље и привременом старатељу туженог, који нису улагали жалбе, те је иста постала правноснажна 21.02.2012. године и извршна 07.03.2012. године.

Тужени је поднеском од 29.01.2016. године тражио да му суд достави оверени препис пресуде Основног суда у Нишу П2 1558/11 од 25.01.2012. године. Пресуда му је лично достављена 18.04.2016. године, а тужени је 06.05.2016. године преко пуномоћника адвоката поднео предлог за понављање правноснажног окончаног поступка са наводима да му је суд незаконитим поступањем и пропуштањем достављања онемогућио расправљање.

Решењем Основног суда у Нишу П2 1558/11 од 07.09.2018. године предлог туженог за понављање правноснажно окончаног поступка у делу којим је разведен брак парничних странака одбачен је као недозвољен са позивом на одредбу члана 227. став 2. Породичног закона у вези са чланом 202. истог Закон, док је у делу одлуке о вршењу родитељског права одбијен као неоснован. Решењем Вишег суда у Нишу Гж2 12/2019 од 12.03.2019. године потврђено је наведено првостепено решење у делу којим је одбачен као недозвољен предлог за понављање поступка, док је исто укинато у делу којом је одбијен као неоснован предлог за понављање поступка. Решењем Основног суда у Нишу П2 1558/11 од 31.05.2019. године, које је потврђено решењем Вишег суда у Нишу Гж2 51/19 од 23.10.2019. године, одбачен је као неблаговремен предлог за понављање поступка у делу одлуке о вршењу родитељског права са образложењем да се рок за подношење овог ванредног правног лека из члана 424. став 1. тачка 1. ЗПП рачуна од дана када је пресуда уручена привременом старатељу који је штитио личност, права и интересе туженог у вођеном поступку. Одлучујући о изјављеној жалби на првостепено решење, другостепени суд је одбио жалбу као неосновану прихватајући образложење првостепеног суда и његово тумачење благовремености поднетог предлога за понављање поступка.

По оцени Врховног касационог суда, правилно је другостепени суд нашао да је предлог туженог за понављање правноснажно окончаног поступка у брачном спору недозвољен у делу одлуке о разводу брака.

Одредбом члана 227. став 2 Породичног закона ("Службени гласник РС" број 18/2005...) прописано је да се правноснажна пресуда у брачном спору не може побијати ванредним правним лековима у погледу дела у коме је донета одлука о поништењу или разводу брака. Одредбом члана 202. истог Закона прописано је да се на поступак суда који је у вези са породичним односима примењују одредбе закона којим се уређује парнични поступак, ако овим законом није другачије одређено.

Имајући у виду да су цитиране одредбе Породичног закона специјалне процесноправне норме у односу на опште процесне норме Закона о парничном поступку (тзв. *lex specialis*) и да је истима изричито искључено побијање правноснажне пресуде у брачном спору у делу одлуке о разводу брака ванредним правним лековима, правилне су одлуке нижестепених судова о одбачају предлога за понављање поступка као недозвољеног у наведеном делу.

С тога је Врховни касациони суд одлучио као у првом ставу изреке, на основу члана 405. став 1. у вези члана 412. ставови 4. и 5. ЗПП.

Међутим, у делу којим су нижестепени судови одбацили предлог за понавање поступка као неблаговремен, Врховни касациони суд налази да је ревизија туженог основана због учињених битних повреда одредаба парничног поступка.

Одредбом члана 422. тачка 1. ЗПП прописано је да се поступак који је одлуком суда правноснажно завршен може поновити по предлогу странке ако којој странци незаконитим поступањем, а нарочито пропуштањем достављања није била дата могућност да расправља пред судом. Према одредби члана 424. став 1. тачка 1. ЗПП, предлог за понављање поступка подноси се у року од 30 дана од дана када је одлука достављена странци, у случају из члана 422. тачка 1. овог закона.

Како су наводи предлога за понављање поступка да је туженом незаконитим поступањем суда, а нарочито пропуштањем достављања тужбе, пресуде и незаконитим постављањем привременог старатеља онемогућено да расправља пред судом, а суд је правноснажну пресуду накнадно лично доставио туженом, Врховни касациони суд сматра да се у таквој ситуацији рок за изјављивање предлога за понавање поступка из члана 424. став 1. тачка 1. ЗПП рачуна од дана достављања одлуке странци- туженом, као је законом и прописано, а не како су то нижестепени судови погрешно тумачили од дана достављања одлуке привременом старатељу.

Како је туженом пресуда у брачном спору достављена 18.04.2016. године, а исти је 06.05.2016. године поднео предлог за понављање правноснажно завршеног поступка у том спору, дакле у року од 30 дана рачунајући од датума личне доставе туженом, Врховни касациони суд налази да је предлог за понавање поступка благовремен и да су нижестепени судови учинили битну повреду одредбе члана 361. став 1 у вези члана 424. став 1. тачка 1. ЗПП.

Сходно наведеном, Врховни касациони суд је одлучио као у другом ставу изреке, на основу члана 406. став 1. у вези члана 412. ставови 4. и 5. ЗПП.

Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић